

KAPECZ ZSUZSA

A csigák gyilkosa

A szarkák ideje volt. A kora esti órákban jöttek a legtöbben, és mindig párosan. Nyáron nem is látta őket, megbújtak a sűrű lomb között, csak az éles cserregés jelezte, hogy a kertben vannak. Amikor hideg lett, a kopár ágakon üldögéltek, fakó tolluk belesimult a szürkületbe. A következő évben már csapatostól érkeztek. Teljesen elüldözték a többi madarat. Elsőként a cinkéket verték ki a fészükéből, aztán a rigóknak kellett búcsút mondani, a házak közötti gyér fűben nem ugráltak már verebek, nem ültek a villanyvezetéken galambok, harkály sem kopácsolt soha a magasban. Varjakat láthattak olykor a lakók, télen a sirályok is köröztek a park szemetesládái felett, mégis a szarkák uralták az egész környéket. Dögölnétek meg mind, gondolta a takarító, amint a kerti úton ballagott.

Nem szívesen dolgozott a telepen, de nem adódott más munka. A domboldalon két sorban, egymással szemben sorakozó épületeket tartotta rendben. Mosta a lépcsőket, sepegte az udvart, összeszedte a szétdobált csikkeket és a törött gyerekjátékokat, pénteken kihúzta az összes kukát az utcára. Régebben locsolt is, de egy éjszaka ellopták az összes gumitömlőt a pincéből, és a lakók nem vettek újakat. Kiegett a fű, sárgultak a fenyők, a jerikói lonc fojtogatta a bokrokat.

Talán egy éve lehetett, hogy felfigyelt az öregemberre. Tudta, hogy a szélső házban lakik, a földszinten, vasrácsos ablakú, sötét odúban. Néha egy csillogó, nagy terepjáró parkolt a ház előtt, magas, jókötésű fiatalember pattant ki belőle, és ajándékokkal teletömött szatyrokkal sietett be a kapun. A lakók mondták, hogy az idősebb fiú külföldön él, jól megy a sora, és hébe-korba meglátogatja az apját. Mindig csak az öreget emlegették, pedig nem lakott egyedül, mert ő gondozta a fiatalabb fiát. A bélpoklos bolondot, ahogyan a telepen hívták. Ezt a kisebb fiút sosem látta a takarító, mert nappal nem mozdult ki a lakásból. Rebesgették, hogy esténként megsétáltatja az apja, de a legtöbben korán bezárkóztak, és nem törődtek azzal, mit csinál a szomszéd. Úgy általában se törődtek semmivel. A lépcsőházakat elcsúfította a felgyülemelő lom, csorba bútortól a koszos zsákokig, üres palackoktól a soha nem használt szerszámokig. Széthagytak mindent maguk körül a lakók. Ősszel lehordták a cserepes növényeket a pincébe, aztán megfeledeztek róluk. Rozsdás kerékpárok, gyereknek való tricikliket toltak a kukatároló mélyére, mindegyiken pókháló lógott, a kerekre rászáradt a sár. Poros könyvek és újságok halmain kellett átbukdácsolni a tárolókhoz vezető folyosón. Csak azért sikerült távol tartani az egereket, mert bejártak a törött pinceablakokon a kóbor macskák, fagyos éjszakákon ott is aludtak. A sok hanyag lakó közül kitért az öregember a serénykedésével. Télen-nyáron egy ócska papucsban csoszogott, és foltozott szvettért húzott az ingére, de minden tiszta volt rajta, gondosan borotválkozott és időben nyíratta a haját. A kerítés mellett egy veteményest alakított ki, salátát és hagymát ültetett. Hajnalban kelt, körbejárta a kiskertet egy pléh-kannával, öntözött és gyomot irtott. A vén körtefát is locsolta, egyedül ő szedte a későn érő, barna pettyekkel csúfított termését, befőttnek jó lesz, mormogta félhangosan, amikor összefutott valakivel. Miután végzett a kerttel, nekiállt rendet rakni. Az ablakuk alatt mindig tele volt a fű a legfurcsább kacsókkal, amiket a bolond fiú kihajigált a rácson, s megesett, hogy utánuk dobta a kiürült kávé dobozt, a csészét vagy egy kiskanalat. Egyszer az öreg arra ért haza a boltból, hogy a házbeli gyerekek ugrálnak és visonganak az ablaknál, egymást lökdösik a pitypangos fűben fel-felcsillanó érmékért, s odébb rugdossák a széttört malacpersely cserepeit. Ekkoriban történt, hogy meghalt a középső épületben a legrégebbi lakó,

egy rigolyás özvegy, aki folyton lopással vádolta és feljelentéssel fenyegette a takarítót. Az asszony elhanyagolta magát, foszlott köntösében bolyongott a kertben, az utcára kített kukákban pedig egy partvisnyéllal kotort, annak reményében, hogy ehető élelmet talál. A szomszédokkal barátságatlanul viselkedett, minden szeretetét a kutyájának, egy csapzott pulinak tartogatta. Ez a kutya akkor árván maradt. Az özvegy halála napján a kertben vonított, a lakók idegesen hallgatták, mert egyikük sem akart a gazdája lenni. A takarító adott neki vizet és egy kevés sajtot, éjszakára bevitte a pincébe, kerített alá valami rossz párnát. A Dzsoni nevű kutya ezután napokig az utcán kóborolt, leült a buszmegállóknál, ahol egy-két jószívú utastól simogatást és néha pár falatot remélhetett. Lassan kialakult a rend, hogy az autósok is megálltak, és odavetettek egy másnapos szendvicset, maradék felvágottat a kéregetőknek. Azon a nyáron Dzsoni a környék kutyája lett, de jöttek a hűvös őszi napok, látszott, hogy a puli fázik, napokra eltűnt, és október elején úgy került elő, hogy az egyik hátsó lábára sántított. Végül az öregember magához vette, karácsony táján a pincéből felköltöztette a lakásba. Talán ez volt a kutya életének legboldogabb ideje. A bolond fiút felvidámította az új lakótárs, a puli izgatott ugatása a fiú artikulatlan, de örömtől sugárzó kiáltásaival keveredett. Tavasszal a kutya a kiskertnél vagy az újra erőre kapó körtefa tövében hevert. Ott volt akkor is, amikor beköltözött az özvegy üresen maradt lakásába az új lakó, egy harminc körüli, túsarkú cipőt és feszes ruhát viselő nő. Nem volt sok holmija. A lakást bútorozottan vette meg, így csak három nagy kartonládát és egy viseltes vulkánfibre bőröndöt pakolt a lépcső aljához a taxisofőr. A nő megrázta egyenes, szőke haját, amint észrevette a seprűvel közeledő takarítót. Felvinné ezeket az elsőre, kérdezte a férfit, de inkább felszólítás volt a hangjában, mint kérdés. Nem dolgom, felelte mogorván a férfi, és kiment az udvarra. Kifizetem, süvöltötte utána a nő, de a takarító meg sem fordult. Így ismerkedtek meg, és később sem lett szívélyesebb a viszonyuk. A nő eperszínű rúzsfolttal maszatos cigarettavégeket dobált a földre, magas sarkú cipőjével felverte a csendet, fényes lakk-táskájával pedig odébb lódította a barátkozni próbáló kutyát. Eredj innen, te vén hülye kutyája, förmedt a pulira a nő, és a takarító nem tudta, hogy az öregembernek vagy a pulinak címezték a megszólítást. Késő délután, amikor a szarkák megérkeztek, a kutya mindig felélénkült, s talán ezt az izgatott futkosást megalékelte a nő, aki sosem mulasztotta el a szitkozódást. A gyerekekkel is sokat pörölt, mert azok, akár a szarkák, mindig párban jelentek meg a kertben. Visítózva ugráltak a garázsoknál, lyukas fazekat görgettek a kerti lépcsőn, kötélhintát bogoztak a körtefára. Az öregember, aki megszállottan locsolt a kertben, mérges lett, kiszabadította a fát, de másnap a letört ágat a fűben, az ablak alatt találta meg, az újra rátekerített kötélen meg is botlott. Ezzel a faággal kezdődött a háború. A lakók két pártra oszlottak, az egyik a gyerekeknek, a másik az öregnek adott igazat, a nő pedig felváltva lázított mindenkit, s arra hivatkozott, hogy a házirend sem a zajongást, sem az állattartást nem engedi. Így telt a nyár, örökös veszekedéssel. Dögölnétek meg mind, gondolta a takarító, amint esténként a kerti úton ballagott, és már nem csak a szarkákat utálta. A viszálykodás következtében egyre szaporodott a munkája. A gyerekek, hogy bosszantsák a lakókat, nem zárták az utcai és a kerti kapukat, aztán a pinceajtót és a tárolók dróthálós ajtaját nyitogatták. Teleszórták a garázsbejárat színes papírral, pillepalackokat dobáltak a bokrokra. Kihúzgálták a kiskertből a palántákat, leszedték az éretlen körtét, üvegszilánkok csillogtak a fűben. Amerre csak járt a takarító, mindenhol akadt valami dolga. Bosszankodott, de nem volt kedve a vitatkozáshoz,

inkább szó nélkül elvégezte a többletmunkát. De amikor az első agyonvert csigát meglátta, elvesztette a türelmét.

Előző este a szemetet gyűjtötte össze a pincében, amikor hallotta, hogy nyílik egy ajtó. Már besötétedett. Kinézett a lépcsőházba, s akkor végre megpillantotta a bolondot. Az öregember mögött jött, sétára indultak. Zömök, esetlen mozgású férfi volt. Lassan lépegetett, mint egy bábu. Nagy karéj kenyeret tartott a kezében, a zsebéből csokoládét húzott elő. Ne egyél olyan mohón, szólta rá az öreg, de a fia oda se figyelt, tömte magába az édességet. A takarító nem várta meg, hogy elmenjenek, a pince túloldalán kihúzta a kukákat az utcára. Amikor visszaért, a döglött csiga a küszöbnél volt, majdnem elcsúszott rajta. A követ is otthagyták, amivel agyonverték. Vajon az öreg tette, vagy inkább a bolond, töprengett a takarító, amíg felmosta a betonpadlót. Azon a héten vagy ötven agyonvert csigát talált a kertben, szanaszét a fűben, az úton és a lépcsőknél. A francba, gondolta, nincs ennyi csiga a világon, de ha van, akkor miért kell bántani őket... Megharagudott az öregre, azontúl kerülte, csak akkor állt szóba vele, ha nem volt más választása. Az öregember nem törődött senkivel, öntözte a kertjét és a körtefát, nappal a sánta kutyával, este a fiával sétált. A takarítót bosszantotta ez a nyugalom. Amikor észrevette, hogy az öreg nem kötötte be a szemeteszsákot, kirántotta a kukából, és a lábtörlőre hajította. Átgyalogolt a kiskerten, letaposta a salátaleveleket. Hanyagul mosta fel a lépcsőházban a követ, szórólapokat

gyúrt a postaládába. Hiába volt minden, az öregember nem vonta felelősségre, nem tett megjegyzést, egyszerűen levegőnek nézte. Aztán az öreg összeesett a kertkapuban, a mentő elvitte. Egy szeles októberi éjjel, egyedül, a kórházban halt meg, így mesélték a lakók, és azt is hozzátették, hogy a bolondnak most jó sora lesz, mert magához költözteti a bátyja. A lakást egyelőre lezárták, a rácsos ablak alatt többé nem volt a fűben limlom.

A takarító fellélegzett. Eljött a vakáció, a gyerekek nyaraltak, nyugalom volt ismét a telepen. Csak a kutya keserítette meg a lakók életét. Megint az utcára került, de aludni visszajárt a körtefához, éjjelenként bánatosan vonított. A kiskertet benőtte a gaz, a takarító ásót kerített, hogy rendbe tegye. A tárolóhoz vezető úton vette észre az újabb kivégzett csigákat. Ki lehet a gyilkosuk, töprengett, érthetetlen, hiszen az öreg meghalt, és a gyerekek sincsenek itthon... A szarkák ideje közelgett, mire megöntözték mindent a kertben. A sáros locsolókannát mosta a csapnál, amikor a háta mögött ismerős kopogást hallott. Megfordult. A szélső épület sarkánál a szőke hajú nő guggolt. A délutáni csendben a takarító tisztán hallotta a páncélok roppanását. A nő eldobta a követ, felállt, gondosan lesimította a szoknyáját, és elkopogott a fehér lakkcipőjében. Később, amikor a szürkületben a takarító ki-görgette a pincéből a kukákat, újra felbukkant a tarka szoknyás nő. Madzagon vezette a sánta kutyát, egyenesen az utca végénél parkoló sintérautó felé.

Szűts Miklós: Tenger, kertmozi